

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **J.D.D.I.**, zast. JUDr. I.M., advokátom, L.B. proti žalovanému: **F.,D.B.**, IČO: X., zast. JUDr. Š.D., advokátom, Advokátska kancelária D.M.B., **o zaplatenie 98 032 Sk**, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29.9.2008, č. k. 2 Cb 101/03-317, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29.9.2008, č. k. 2 Cb 101/03-317 **z r u š u j e** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e:

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 98 032 Sk istiny a 38 041 Sk na náhradu trov konania žalobcu na účet jeho právneho zástupcu.

Podľa odôvodnenia rozhodnutia žalobou doručenu Okresnému súdu Bratislava II. v Bratislave dňa 15.4.2003 sa žalobca ako údajný vlastník pohľadávok voči žalovanému domáhal ich zaplatenia celkom v sume 99 032 Sk. Tieto pohľadávky majú predstavovať súčet úrokov z omeškania žalovaného s plnením peňažných dlhov, ktoré mal žalovaný voči osobám oprávneným na vyplatenie menovitých hodnôt a výnosov dlhopisov emitovaných F. podľa § 24 ods. 4 zák. č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov.

Krajský súd v Bratislave ako súd vecne a miestne príslušný žalobu zamietol s odôvodnením, že žalovaný nebol s vyplatením dlhopisov v omeškaní. Odvolací súd odvolaním žalobcu napadnutý rozsudok súdu 1. stupňa potvrdil a pripustil dovolanie s odôvodnením, že je potrebné posúdiť, či sa vzhľadom na znenie ustanovenia § 24 ods. 6 a 11 zák. č. 92/1991 Zb. v platnom znení dostal žalovaný do omeškania, keď svoj dlh splnil do konca roku 2001.

Odvolací súd dovolaciu otázku v zmysle ust. § 239 ods. 3 písm. a/ O.s.p. vymedzil tak, že je potrebné posúdiť, či sa vzhľadom na znenie ustanovenia § 24 ods. 6 a 11 zák. č. 92/1991 Zb. v platnom znení dostal žalovaný do omeškania, keď svoj dlh splnil do konca roku 2001.

Dovolací súd dospel k záveru, že počnúc dňom 1.1.2001 žalovaný sa dostal do omeškania (v zmysle odseku 6), pretože pohľadávky veriteľov nadobudli novú kvalitu. Totiž do doby, kým sa veriteľove pohľadávky stanú splatné, nemôžu veritelia požadovať na dlžníkovi ich splnenie. Akonáhle sa ale pohľadávka stane splatnou, dlžník je povinný ju hradiť a ak tak neurobí, tak veriteľ je oprávnený domáhať sa jej splnenia na súde, a to podaním príslušnej žaloby na plnenie. Uvedeným dňom splatenie dlhopisu už bolo teda žalovateľné, a to aj s úrokmi z omeškania (je tu actio nata).

Na základe tohto rozhodnutia dovolacieho súdu vydal súd 1. stupňa napadnutý rozsudok.

Súd vychádzal zo záveru vyjadreného v náleze ÚS SR č. 8/1995 sp. zn. PL.ÚS 13/97 z 19. júna 1998 ktorý uvádza“ Obsahom vlastníckeho práva k dlhopisom sú potom oprávnenia a povinnosti upravené v ďalších odsekoch § 24. Majiteľ dlhopisu (občan) má právo na výplatu menovitej hodnoty a výnosu tohto dlhopisu v zákonne stanovenej dobe splatnosti (§ 24 ods. 4.6.7). Z toho vyplýva, že dlhopisy F. mali byť ich majiteľom zo strany žalovaného splatené v dobe ich splatnosti do 31.12.2000, resp. 31.12.1997 a nie v lehote do 21.12.2001, ako to tvrdí žalovaný.

Súd preto dospel k záveru, že žalovaný svoj záväzok na vyplatenie hodnoty a výnosu dotknutým osobám nespĺnil riadne a včas v zákonnej lehote. Žalovaný sa dostal do omeškania s vyplatením menovitej hodnoty a výnosu dlhopisu ich bývalým majiteľom, pretože dátumom rozhodným pre posúdenie, kedy mal žalovaný splatiť dlhopisy, bol 31.12.2000 a nie 31.12.2001. Žalovaný bol teda povinný splatiť dlhopisy a výnos z nich v súlade

s ustanovením § 24 ods. 6 zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov v deň ich splatnosti, stanovenom na 31.12.2000. Počnúc dňom 1.1.2001 sa žalovaný dostal do omeškania (v zmysle ustanovenia § 24 ods. 6 zákona č. 92/1991 Zb.), pretože pohľadávky veriteľov nadobudli novú kvalitu. Uvedeným dňom splatenie dlhopisu už bolo žalovateľné, a to aj s úrokmi z omeškania.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný odvolanie z dôvodu, že vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a navrhol ho zmeniť tak, že odvolací súd žalobu v celom rozsahu zamietne a žalobcu zaviazže nahradiť mu trovy konania.

Nesprávne právne posúdenie vidí v tom, že súd neopodstatnene použil na odôvodnenie svojho rozhodnutia nález Ústavného súdu SR č. 8/1995 sp. zn. PL.ÚS 13/97 z 19.6.1998 namiesto toho, aby aplikoval jeho nález č. 11/95 sp. zn. PL.ÚS 33/95 z 20.12.1995, ako aj to, že nezohľadnil jeho ďalšie námietky, konkrétne námietku, že sa nemohol dostať do omeškania pre neposkytnutie súčinnosti veriteľov v zmysle § 567 ods. 1 a § 520 Obč. zák. a námietku, že uplatňovanie úrokov z omeškania preto, že žalovaný nesplatil dlhopisy v hotovosti v mieste svojho sídla už 31.12.2000 za situácie, keď veritelia, ktorí postúpili svoje pohľadávky žalobcovi, sa nedostavili do jeho sídla dňa 31.12.2000, aby si splatenie dlhopisov prevzali, naopak bez námietok akceptovali doručovanie výplat prostredníctvom S., a.s., je v rozpore s dobrými mravmi.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhol napadnutý rozsudok súdu I. stupňa potvrdiť ako vecne správny a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania.

Zdôrazňuje, že žalovaný ešte pred splatnosťou dlhopisov, t. j. pred 31.12.2000 zverejnil spôsob, akým budú dlhopisy vyplácané. Tvrdí, že žalovaný nikdy nemal v úmysle, ani nebol pripravený na vyplácanie dlhopisov v hotovosti vo svojom sídle k 31.12.2000, pričom v hotovosti a na účtoch mal cca 2,3 miliardy Sk, čo bolo približne 10% z celkovej hodnoty splatných dlhopisov vrátane ich výnosu a podľa jeho mienky súd posúdil potrebu súčinnosti veriteľov a vyhodnotil ju ako bezpredmetnú, čo vyvodzuje z časti odôvodnenia rozsudku, z ktorej cituje, že „žalovaný mal dostatočnú lehotu na plnenie si svojich povinností“, ako aj z poukázania na zmluvný vzťah medzi žalovaným a R., a.s. ohľadne spôsobu, času a miesta vyplácania dlhopisov.

Čo do žalovaným namietaného nesúladu uplatňovania úroku z omeškania s dobrými mravmi tvrdí, že v rozpore s dobrými mravmi je konanie žalovaného, keď na jednej strane prezentuje, ako splní svoje záväzky a na strane druhej označuje veriteľov za vinníkov svojho omeškania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal odvolanie podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia pojednávania v zmysle § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že je dôvodné, pretože vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Z predloženého spisového materiálu odvolací súd zistil, že žalobca sa žalobou došlou súdu dňa 15.4.2003 ako vlastník postúpených mu pohľadávok v sume 98 032 Sk voči žalovanému domáhal ich zaplata. Tieto pohľadávky majú predstavovať súčet úrokov z omeškania žalovaného s plnením dlhopisov, ktoré emitoval podľa § 24 ods. 4 zák. č. 24/1991 Zb. a bývalým ich majiteľom splatil s omeškaním.

Súd rozsudkom zo dňa 25.3.2004 žalobu zamietol s odôvodnením, že žalovaný bol povinný podľa § 24 ods. 11 zák. č. 92/1991 Zb. v znení neskorších predpisov splatiť do konca roka 2001, preto splatením v tomto období sa nedostal do omeškania.

Odvolací súd v svojom rozsudok súdu I. stupňa potvrdzujúcim rozhodnutí zo dňa 7.12.2004 pripustil dovolanie a dovolací súd rozsudkom zo dňa 24.11.2006, č. k. 1 Obdo V 108/2005 rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil súdu I. stupňa na ďalšie konanie. Keďže odvolací súd dovolaciu otázku vymedzil tak, že je potrebné posúdiť, či sa vzhľadom na znenie ust. § 24 ods. 6 a 11 zák. č. 92/1991 Zb. v platnom znení dostal žalovaný do omeškania, keď svoj dlh splnil do konca roka 2001, dovolací súd uzavrel, že počnúc dňom 1.1.2001 sa žalovaný dostal do omeškania, pretože pohľadávky sa stali splatnými.

Z citovaného rozhodnutia dovolacieho súdu treba ešte citovať prvú vetu predposledného odseku, že dovolací súd, súc viazaný dovolacou otázkou vymedzenou odvolacím súdom v rozsudku, zaujal stanovisko len k tejto pomerne úzko vymedzenej otázke a nezaoberal sa ďalšou rozsiahlou argumentáciou účastníkov, ktorá s touto dovolacou otázkou nesúvisela a v súvislosti s ňou uviesť, že aj vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu žalovaný namietal okrem iného aj neposkytnutie súčinnosti zo strany veriteľov v zmysle § 520 Obč. zák.

Podľa zistenia odvolacieho súdu žalovaný v odvolaní dôvodne vytýka súdu 1. stupňa, že sa nevysporiadal s jeho ďalšími námietkami, najmä skutočnosťou, že veritelia oprávnení z dlhopisov neposkytli žalovanému ako dlžníkovi súčinnosť nevyhnutnú na splatenie dlhu v zmysle § 520 Obč. zák. a neposúdil, či uplatňovanie nároku na úroky z omeškania v rozhodovanom prípade nie je v rozpore s dobrými mravmi, čo viedlo k nedostatočnému zisteniu skutkového stavu, ako aj k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci.

V spise (č. 1. 271) je vyjadrenie žalovaného k veci zo dňa 22.8.2008, v ktorom tento uvádza, že bol pripravený na alternatívu, že podľa zákona môžu osoby oprávnené na výplatu menovitých hodnôt a výnosov dlhopisov požadovať peňažné plnenie v mieste sídla F., a to už 31.12.2000.

Odvolací súd konštatoval, že súd 1. stupňa sa s týmito námietkami nezaoberal a teda ani nevysporiadal a bez akéhokoľvek odôvodnenia rozsudku v tomto smere, v rozpore s ust. § 157 ods. 2 O.s.p., jednoducho, opierajúc sa o nález ústavného súdu 1.8/1995 sp. zn. PL.ÚS 13/97 z 19.6.1998 uzavrel, že žalovaný nesplnil svoj záväzok riadne a včas a žalobe vyhovel.

Pokiaľ ide o námietku žalovaného čo do neposkytnutia súčinnosti veriteľov - majiteľ dlhopisov vonkoncom nevzal do úvahy, že veriteľov bolo cca 3,5, mil a boli identifikovaní len tým, že boli občanmi SR, s trvalým pobytom na území SR a dovŕšili 18 rokov. Nevzal do úvahy, že ak veritelia považovali plnenie z dlhopisov za dlh žalovaného a nie za dar zo strany štátu, bolo ich povinnosťou buď dostaviť sa dňa 31.12.2000, resp. 1.1.2001 do sídla dlžníka, alebo mu v predstihu, z vlastnej iniciatívy, oznámiť svoju nespochybniteľnú identifikáciu tak, aby presne vedel, že sú oprávnení a komu a kam má plniť. Žalobca žiadny dôkaz o tomto smere neposkytol a súd 1. stupňa si ho nevyžiadal. Súd sa nevysporiadal ani s tým, či veritelia neposkytnutím súčinnosti v súlade s § 520 Obč. zák. nevyslovili súhlas s neskorším splatením dlhopisov bez toho, že by si chceli uplatniť nárok na úrok z omeškania, čomu by nasviedčala skutočnosť, že nárok na úrok z omeškania si uplatnili len právnické osoby na základe postúpenia pohľadávok a nie samotní veritelia, teda majitelia dlhopisov.

Aj s námietkou žalovaného, týkajúcou sa nesúlady uplatnenia úroku z omeškania s oneskorením výplaty dlhopisov za daných podmienok s dobrými mravmi, sa súd 1. stupňa vôbec nezaoberal. Názor žalobcu vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného, podľa ktorého

žalovaný považoval za správne a spravodlivé, v súlade s dobrými mravmi, že každému veriteľovi vyplatil rovnakú sumu, a to aj napriek tomu, že niektorí veritelia dostali svoje peniaze už v apríli 2001 a iní až v novembri 2001, je v tejto súvislosti irelevantný. Súd musí k posúdeniu tejto námietky pristúpiť z hľadiska celkovej situácie, nie zo zreteľa jednotlivcov.

Po tomto konštatovaní, že súd 1. stupňa nesprávne vec právne posúdil a že odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu 1. stupňa nie je v súlade ust. § 157 ods. 2 O.s.p., keďže sa v ňom súd nevysporiadal s námietkami, ktoré vzniesol žalovaný, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu 1. stupňa podľa § 221 ods. 1 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil v súlade s ust. § 221 ods. 2 na ďalšie konanie.

Podľa § 224 ods. 3 O.s.p. rozhodne súd 1. stupňa o náhrade trov odvolacieho konania v novom rozhodnutí vo veci.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 30. júla 2009

JUDr. Jozef Štefanko, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: M.